

Activiteitenplan 2015

Vereniging Kleine Kernen Limburg

*Samen bouwen aan Limburgerschap.....
van onderop, maar niet altijd vanzelf*

INHOUD

Inleiding	3
1. Maatschappelijke en demografische ontwikkelingen	3
De projectlijn(en):	4
Burgerschap in krimpregio's	4
2. Zelfsturing en bewonersinitiatieven	54
De projectlijn(en):	65
Begeleiding van bewonersinitiatieven met kennis en kunde	65
3. sociale cohesie; gemeenschapontwikkeling in nieuwe tijden	6
De projectlijn(en)	7
Zorgen doe je samen	7
Vervoer en mobiliteit	87
Wilde plannen	8
Verbreding van ondersteuningsstructuur voor bewonersorganisaties	98
Vrijwillige procesbegeleiders en geografische spreiding	9
4. (Sociale) duurzaamheid	109
De projectlijn(en):	109
DorpsAccommodatiePlannen en maatschappelijk vastgoed	109
Duurzame dorpen en (nieuwe) financieringsvormen	1140
5. Nieuw instrumentarium en technologie	11
De projectlijnen:	1244
Nieuwe en sociale media	1244
6. Activiteiten ter versterking van de ondersteuningsstructuur voor bewonersorganisatie	12
De projectlijnen:	12
Communicatie	12
Reguliere activiteiten	1342

Horst, 24 september 2014

INLEIDING

De Vereniging Kleine Kernen Limburg is in 2003 opgericht met als doel initiatieven van bewoners te ondersteunen ter behoud of verbetering van de vitaliteit van kleine kernen in Limburg. De VKKL doet dat door uitwisseling van kennis en ervaringen en door activering, advisering en belangenbehartiging. De VKKL is sinds 2009 erkend als Maatschappelijke Organisatie door de Provincie Limburg. Met het indienen van het meerjarenbeleidsplan 2014 - 2016 is deze erkenning per 1 september 2013 voor de looptijd van 3 jaar verlengd.

Het meerjarenbeleidsplan is de basis van het activiteitenplan 2015. In het meerjarenbeleidsplan worden vijf maatschappelijke ontwikkelingen en thema's benoemd die de basis vormen van met name de projectmatige activiteiten in 2015.

De genoemde maatschappelijke ontwikkelingen en thema's:

1. Maatschappelijke en demografische ontwikkelingen.
2. Zelfsturing en bewonersinitiatieven.
3. Sociale cohesie; gemeenschapsontwikkeling in nieuwe tijden.
4. (Sociale) duurzaamheid.
5. Nieuw instrumentarium en technologie.

Naast deze projectmatige activiteiten worden in hoofdstuk 6 de meer reguliere basisactiviteiten beschreven die noodzakelijk zijn om de vereniging als organisatie optimaal te laten functioneren.

Het activiteitenplan is wederom ambitieus. De behoefte aan ondersteuning door de VKKL is de afgelopen jaren sterk toegenomen, onder andere tot uiting komend in een constante toename van het aantal leden. In 2014 is de burgerinitiatiefgroep Einighausen verwelkomd als 100ste lid. Inmiddels zijn meer dan 100 dorpsraden, dorpsplatforms en initiatiefgroepen lid van de VKKL.

Gezien de opkomst van de participatiesamenleving zal de ondersteuningsbehoefte naar verwachting verder stijgen. Om aan deze behoefte te kunnen blijven voldoen heeft de VKKL onderzocht op welke manieren zij hierin kan blijven voorzien. In 2015 wordt geëxperimenteerd met het bieden van een basispakket voor alle (aspirant) leden en een pakket aan aanvullende diensten waarvoor een financiële bijdrage wordt gevraagd.

Daarnaast wordt in 2015 ervaring opgedaan met een steunpunt voor initiatieven van onderop rondom zorgen voor elkaar. Dit als vervolg op de inventarisatie van zorginitiatieven in Limburg en de daarop aansluitende netwerkbijeenkomst van deze zorginitiatieven op 24 juni in Wittem.

In 2014 is de VKKL gestart met het evalueren van de door de VKKL georganiseerde bijeenkomsten en ontmoetingen met de deelnemers door het uitgaan van enquêtes. Dit wordt in 2015 verder uitgewerkt naar een meer structurele manier van evalueren van activiteiten en dienstverlening bij deelnemers en leden. Dit met als doel om als vereniging steeds beter aan te sluiten bij de behoeften van onze leden en de inwoners van Limburg. O.b.v. de evaluaties zien we dat de doelgroep van de VKKL verandert. De beweging van dorpsraad naar dorpsplatform vindt plaats en burgerinitiatiefgroepen sluiten aan tijdens bijeenkomsten en vragen hulp en advies bij de VKKL.

1. MAATSCHAPPELIJKE EN DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN

In Limburg is sprake van ingrijpende veranderingen in de bevolkingssamenstelling en van een krimpende bevolkingssomvang. Dit heeft gevolgen voor de leefbaarheid.

Doel

De VKKL ondersteunt en stimuleert, met kennis en kunde, de bewegingen van onderop in dorpen en kernen, bij het in dialoog gaan met elkaar over de vragen en de problemen die ontstaan door deze ontwikkelingen. Het proces van bewustwording over de gevolgen van de demografische ontwikkelingen wordt versneld. De VKKL biedt een platform waarin verschillende initiatieven met elkaar worden verbonden, kennis wordt gedeeld en faciliteiten met een landelijke website duurzame dorpen.

Activiteiten

- Ondersteuning bieden aan de beweging van onderop bij dorps- en bewonersorganisaties, bij het aan de slag gaan met problemen en vragen die zich voordoen, eventueel met de inzet van vrijwillige procesbegeleiders.
- Ondersteuning bieden aan bewonersorganisaties bij het opstellen en/of actualiseren van dorpsontwikkelpunnen en/of toekomstagenda's of het voeren van dorpsgesprekken leefbaarheid breed of over specifieke thema's, eventueel met de inzet van vrijwillige procesbegeleiders.
- Verwerven en delen van kennis, kunde en ervaringen, zowel op lokaal, provinciaal en landelijk niveau, o.a. door participatie in (landelijke) projecten.
- Tijdens lokale, regionale, provinciale en themabijeenkomsten worden inwoners met elkaar in contact gebracht rondom dit thema zodat zij geïnformeerd, gestimuleerd en geïnspireerd worden om het gesprek aan te gaan in hun dorp of buurt hierover.
- Uitrol van de landelijke website duurzame dorpen.
- PR en communicatie voor de geactualiseerde DOP methodiek.

Beoogd resultaat

- De inwoners van dorpen en kernen zijn zich bewust van de gevolgen van de demografische ontwikkelingen, zijn met elkaar in contact gebracht en zijn ondersteund bij het opstellen van toekomstagenda's en/of dorpsontwikkelpunnen of het voeren van dorpsgesprekken.
- Projectmedewerker(s) zijn op de hoogte van de actuele maatschappelijke en demografische ontwikkelingen in Limburg en landelijk.
- Er is geparticipeerd in landelijke projectgroepen.
- De landelijke website duurzame dorpen is onder de aandacht gebracht.
- De geactualiseerde DOP methodiek is bekend bij gemeenten, welzijnsorganisaties, dorpsraden, Provincie, beroepskrachten.
- De vrijwillige procesbegeleiders zijn getraind in het toepassen van de DOP methodiek.

De projectlijn(en):

Burgerschap in krimpregio's

In 2012-2013 heeft de VKKL met de begeleiding van een vijftal pilots een duidelijk beeld gekregen van succesvolle werkwijzen om processen in het kader van burgerschap en krimp ook in andere dorpen te starten. Er is een team van vrijwillige procesbegeleiders ontstaan waarmee de VKKL de komende jaren, in het kader van dit project, ook andere dorpen kan ondersteunen als het gaat om krimp en de gevolgen van vergrijzing en ontgroening. We zien dat vrijwillige procesbegeleiders ook optreden als regiocontactpersonen.

Doel

Ook met de inzet van vrijwillige procesbegeleiders worden dorpen ondersteund als het gaat om vragen betreffende krimp en de gevolgen van vergrijzing en ontgroening. Actuele kennis hierover is beschikbaar zowel digitaal, in brochurevorm, alsook tijdens verschillende bijeenkomsten. De geactualiseerde DOP methodiek kan worden ingezet.

Activiteiten

- Werven en trainen van 10 vrijwillige procesbegeleiders (zie ook onder 3).
- Met hulp van en in samenwerking met vrijwillige procesbegeleiders worden in dorpen en kernen gesprekken georganiseerd om processen in dit kader te ondersteunen en te faciliteren. De inschatting is dat we in minstens 3 dorpen aan de slag gaan. Het uiteindelijke aantal is afhankelijk van de vraag.
- Met de actualisering van de handleiding Dorpsontwikkelpunnen uit 2005 is in 2014 gestart. Hierin worden nieuwe inzichten en methodieken (succesvol toegepast door Limburgse dorpen) verwerkt. In 2015 verschijnt de handzame uitgave van deze handleiding. Meerdere partijen in het maatschappelijke domein werken hierin samen. De geactualiseerde DOP methodiek wordt onder de aandacht gebracht van belanghebbenden.
- Er wordt samengewerkt met het Huis van de Sport, de LVKK, maatschappelijke instellingen, ministerie van BZK, onderwijs en gemeenten.
- Bewoners worden begeleid in het omgaan met gegevens over de bevolkingsontwikkeling in hun dorp. Daarvoor wordt onder andere geoefend met het gebruik maken van de provinciale bevolkingsprognose op de website www.vanmeernaarbeter.nl.

Beoogd resultaat

- Met de inzet van vrijwillige procesbegeleiders zijn dorpen ondersteund in het proces van bewustwording over de maatschappelijke en demografische ontwikkelingen en de gevolgen daarvan voor hun dorp.
- De vrijwillige procesbegeleiders worden geraadpleegd in de regio en treden ook op als regiocontactpersoon.
- De geactualiseerde DOP methodiek is bekend bij belanghebbenden.
- De geactualiseerde handleiding DOP's is beschikbaar en toepasbaar.
- Bevolkingsgegevens zijn digitaal beschikbaar en worden benut door de dorpen.
- Inzet van een netwerk van deskundige vrijwillige procesbegeleiders en (ervarings)deskundigen.

2. ZELFSTURING EN BEWONERSINITIATIEVEN

Burgers nemen zelf initiatieven om hun leefomgeving te verbeteren. De VKKL ervaart dit in de praktijk van alle dag. Dorpsgenoten stimuleren om zelf vraagstukken op te pakken en niet meteen klaar te staan met oplossingen is de betekenis van zelfsturing voor ons. Ook ruimte krijgen van overheden en organisaties is een aandachtspunt bij de transitie naar een Participatiesamenleving. Wij ondersteunen daarbij. Werken vanuit de visie van zelfsturing vraagt specifieke competenties. De VKKL zet daarom in op deskundigheidsbevordering en coaching van opbouwwerkers en vrijwillige procesbegeleiders. Daarnaast zoekt de VKKL ook naar mogelijkheden om het begrip zelfsturing verder te concretiseren. Op dit moment zien we een forse toename van het aantal vragen om, vanuit de ervaringen van de VKKL, een bijdrage te leveren tijdens congressen, seminars, masterclasses, trainingen enzovoort die gaan over het thema participatiesamenleving, burgerinitiatieven, zorg coöperaties enz. Wij ervaren dat de transitie en de transformatie plaatsvindt. Vragen die zich nu voordoen is hoe we de initiatiefgroepen rondom verschillende thema's als vervoer, zorgen voor elkaar, behoud van de school enzovoort, blijven vinden. Netwerken is en blijft belangrijk voor bestuursleden, (vrijwillige) procesbegeleiders en projectmedewerkers van de VKKL.

Doel

De VKKL ondersteunt bewonersorganisaties en initiatiefgroepen bij het tot wasdom komen van (burger)initiatieven. We zien dat door de verschillende decentralisaties (AWBZ-Wmo, Jeugdwet en Participatiewet) inwoners zelf aan de slag gaan met bijvoorbeeld voorzieningen en activiteiten rondom zorgen voor elkaar, met als doel dat de inwoners op een prettige manier kunnen blijven wonen in hun eigen leefomgeving.

De VKKL ondersteunt dorpsraden bij hun nieuwe rol in de veranderende samenleving; van belangengroep naar overlegorgaan en platform van bewonersinitiatieven. Zij wil de verschillende initiatiefgroepen met elkaar verbinden.

De VKKL is voorloper op het gebied van visieontwikkeling rondom het begrip zelfsturing. Het concept zelfsturing wordt verder geconcretiseerd en uitgelegd, bij voorkeur met voorbeelden uit de praktijk van de leden zelf.

Opbouwwerkers en vrijwillige procesbegeleiders ontwikkelen competenties om uitvoering te geven aan hun werkzaamheden vanuit de visie op zelfsturing.

De VKKL levert een bijdrage aan het concretiseren van het begrip zelfsturing.

Activiteiten

- Ondersteunen van bewonersorganisaties en initiatiefgroepen bij het tot wasdom komen van leefbaarheidsinitiatieven en bij de transitie van belangenbehartiger naar platform/overlegorgaan in het dorp of de kern.
- Organiseren van lokale, provinciale en regionale bijeenkomsten rondom dit thema.
- Een bijdrage leveren aan themabijeenkomsten, seminars, congressen enz over het thema zelfsturing, participatiesamenleving enz.
- Organiseren van werkateliers voor lokale kartrekkers i.s.m. de gemeenten.
- Organiseren van workshops voor ambtenaren.
- Deskundigheidsbevordering bieden aan opbouwwerkers, bijv. van welzijnsinstellingen door coaching en training, ook in overleg met hogescholen.
- (mede) organiseren van en bijdrage aan ontmoetingen van beroepskrachten (welzijnsmedewerkers en ambtenaren die betrokken zijn bij gemeenschapsvorming en plattelandsontwikkeling).

Beoogd resultaat

- Bewonersorganisaties en initiatiefgroepen zijn ondersteund bij het tot wasdom komen van leefbaarheidsinitiatieven.
- De verschillende initiatiefgroepen zijn met elkaar in contact gebracht.
- Werkateliers zijn georganiseerd en “kartrekkers” zijn gemotiveerd en geïnspireerd door elkaar.
- Dorpsraden maken de beweging van belangenbehartiger naar platform/dorpsoverlegorgaan.
- Inspirerende regionale bijeenkomsten rondom thema’s van zelfsturing zijn gerealiseerd.
- Het begrip zelfsturing is verder geconcretiseerd.
- Vrijwillige procesbegeleiders en opbouwwerkers zijn gecoacht.

De projectlijn(en):

Begeleiding van bewonersinitiatieven met kennis en kunde

Het ondersteunen van processen van zelfsturing vraagt van bestuurders, beroepskrachten en deskundige vrijwilligers veel inzet en specifieke deskundigheid. De VKKL heeft al geruime tijd ervaring opgedaan in de praktijk van zelfsturing en processen van burgerkracht. Vanuit deze ervaring adviseert zij, naast dorpsorganisaties, ook gemeenten en maatschappelijke organisaties over processen van zelfsturende gemeenschappen en burgerinitiatieven.

Doel

Beroepskrachten ontwikkelen zich om de beweging naar een participatiesamenleving te ondersteunen en daar waar mogelijk te versnellen.

Gemeenten en maatschappelijke organisaties informeren over zelfsturende processen en burgerinitiatieven met als doel het samenspel tussen overheid, maatschappelijke ondernemingen en bewonersorganisaties binnen de (lokale) gemeenschappen te verbeteren.

Het verdiepen en concretiseren van het begrip zelfsturing en een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van (wetenschappelijke) kennis en inzicht in processen van burgerkracht.

Activiteiten

- Gemeenten desgevraagd ondersteunen en adviseren in hun faciliterende en veranderende rol in relatie tot burgerinitiatieven en dorpsorganisaties. Naast collectieve bijeenkomsten zoals inspiratie in de regio wordt, indien mogelijk, ook ingegaan op individuele ondersteuningsvragen van gemeenten. Een voorbeeld is de gemeente Leudal waar een werkatelier met 20 koplopers van burgerinitiatieven in de gemeente Leudal heeft geresulteerd in een Burgerkrachtcentrale.
- In dialoog gaan met maatschappelijke organisaties en gemeenten over hun veranderende rol in relatie tot burgers door het organiseren van workshops tijdens inspirerende regionale bijeenkomsten.
- Het leveren van input voor wetenschappelijk onderzoek en publicaties.
- Participeren in provinciale en landelijke werkgroepen rondom dit thema.
- Deskundige vrijwillige procesbegeleiders betrekken bij vragen van dorpen en/of initiatiefgroepen.

Beoogd resultaat

- Gemeenten en maatschappelijke organisaties zijn geadviseerd en ondersteund in hun veranderende rol in relatie tot burgerinitiatieven en dorpsorganisaties.
- Input is geleverd t.b.v. wetenschappelijk onderzoek en publicaties.
- Participatie in landelijke en provinciale werkgroepen rondom het thema zelfsturing.
- Deskundige vrijwillige procesbegeleiders ondersteunen dorpen en burgerinitiatieven bij het tot wasdom komen van burgerinitiatieven in het belang van bevordering of behoud van leefbaarheid in kleine kernen.

3. SOCIALE COHESIE; GEMEENSCHAPSONTWIKKELING IN NIEUWE TIJDEN

Sociale cohesie is een breed begrip en gaat over verbondenheid tussen mensen en binnen gemeenschappen. Mensen zijn op zoek naar nieuwe vormen van gemeenschapsontwikkeling waarbij de ervaringen uit het ik-tijdperk worden meegenomen. Van doe-het-zelf naar doe-het-samen samenleving. Gemeenschapszin gaat over betrokkenheid tussen mensen en met de samenleving waarin je leeft en de wil je daarvoor in te zetten om deze leefbaar te maken. Daarbij ligt vanwege de invoering van de 3 Decentralisaties in 2015 een belangrijk accent op “samen zorgen”. Een tweede

accent in 2015, verbonden met de concessieverlening OV door de provincie, betreft mobiliteitsinitiatieven.

Doel

Ontwikkeling naar gemeenschappen van mensen die actief de structuren en de voorwaarden voor een goede leef-, woon- en werkomgeving vorm weten te geven zodat zoveel mogelijk mensen tot hun recht komen.

Activiteiten

- Zorginitiatieven ondersteunen
- Mobiliteitsinitiatieven ondersteunen
- Ontmoetingen organiseren tussen bewonersinitiatieven uit dorpen en wijken, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheid, door het mede organiseren van LimburgLab in 2016 en 2 regionale inspiratiefestivals.
- Participeren in Kracht in NL op basis van evaluatie in 2014.

Beoogd resultaat

- Zorginitiatieven zijn met elkaar verbonden en worden ondersteund.
- Vervoersinitiatieven van bewoners zijn ondersteund.
- Ontmoetingen zijn ontstaan tussen bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en overheid.
- Het Plattelandsparlement 2016 wordt met verschillende provinciale MO's voorbereid.
- 2 regionale inspiratiefestivals hebben in 2015 plaatsgevonden.
- Ontmoetingen tussen bewonersinitiatieven op regionaal niveau zijn ontstaan tijdens themabijeenkomsten.
- Door te participeren in Kracht in NL worden Limburgse burgerinitiatieven op landelijk niveau verzameld en in beeld gebracht. Ook wordt voortdurend de aandacht gevestigd op burgerinitiatieven en burgerkracht in Limburg en in Nederland. Onder andere via de website van de VKKL, via regionale en provinciale bijeenkomsten en via de kleine Kernen Krant.

De projectlijn(en)

Zorgen doe je samen

Een rode draad in de Limburgse wijk- en dorpsontwikkelingsplannen is de wens om zo lang mogelijk te participeren in de vertrouwde leefomgeving. Bewoners nemen het initiatief voor een eigen dagvoorziening of tot een zorghuis en nemen hiermee het heft in eigen hand met activiteiten en voorzieningen die de afgelopen decennia het exclusieve domein van overheid en maatschappelijke instellingen zijn geworden.

We zien in 2014 een substantiële toename van het aantal lokale 'zorgen voor elkaar' voorzieningen en activiteiten. Er is een behoefte ontstaan aan een steunpunt voor advies en ondersteuning op maat. In 2014 heeft de VKKL, met financiële steun van de provincie en CZ een handzaam boekje uitgegeven: "een regenboog aan zorgcollectieven, zelfsturende zorgkracht in Limburg", waarvoor veel belangstelling is.

De VKKL is voornemens om in 2015 met een Steunpunt zorgcollectieven te starten. In 2014 is gestart met het opstellen van een projectplan in dit kader.

Doel

De VKKL ondersteunt initiatiefgroepen en brengt de in ontwikkeling zijnde initiatieven door zelfsturende gemeenschappen op het gebied van zorg en welzijn in een platform bij elkaar. Binnen dit platform worden kennis en ervaringen gedeeld en uitgewisseld. Hiermee worden nieuwe initiatieven gestimuleerd. Samen met andere provinciale verenigingen van kleine kernen worden ervaringen gedeeld en hulpmiddelen ontwikkeld die de initiatiefgroepen ondersteunen in hun activiteiten. In 2015 wordt gestart met een steunpunt voor zorgcollectieven.

Activiteiten

- Burgerinitiatiefgroepen ondersteunen bij het tot wasdom komen van hun initiatief in dit kader met hulp van vrijwillige procesbegeleiders.
- Samen met Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant opzetten van een facilitaire voorziening voor ondersteuning van zorgcollectieven in kleine kernen.

- Ondersteunen en faciliteren van platform zorginitiatieven in belang van delen met elkaar, kennisuitwisseling en stimulering.
- Regionale en provinciale themabijeenkomsten organiseren en workshops organiseren tijdens reguliere inspirerende bijeenkomsten.
- Participeren in provinciale en landelijke werkgroepen rondom gezondheid en zorg.
- Documenteren van goede voorbeelden en deze plaatsen op de website.
- Bemensen van steunpunt zorgcollectieven.

Beoogd resultaat

- Burgerinitiatieven zijn ondersteund en met elkaar in contact gebracht ook binnen het platform zorginitiatieven.
- Tijdens (thema)bijeenkomsten is informatie uitgewisseld, kennis gedeeld en zijn initiatiefgroepen geïnspireerd.
- Voor initiatiefgroepen is informatie beschikbaar (methodiek) over hoe een dagvoorziening kan worden opgezet en waar je aan moet denken bij het oprichten van een coöperatie.
- In provinciale (en landelijke) werkgroepen is de VKKL vertegenwoordigd.
- Op de website, maar ook in de Kleine Kernen Krant, worden goede voorbeelden beschreven.
- VKKL ontwikkelt en beheert een steunpunt zorgcollectieven voor initiatiefgroepen en zorgcollectieven die vragen hebben op het gebied van zorg en welzijn.

Vervoer en mobiliteit

In 2016 wordt voor een lange periode het openbaar vervoer in Limburg aanbesteed. Als voorbereiding hierop participeert de VKKL in de ambtelijke werkgroep. Het wordt duidelijk dat met name problemen gaan ontstaan in het openbaar vervoer in de kleine kernen. In samenwerking met initiatiefgroepen, Provincie Limburg en gemeenten kunnen stappen worden gezet om, in het belang van de leefbaarheid, slimme oplossingen te bedenken.

In 2014 is de provincie gestart met de pilot wensbussen. De VKKL heeft hieraan een bijdrage geleverd. In 2015 verwachten we een vervolg op deze pilot.

Doel

Initiatiefgroepen worden ondersteund in het bedenken van slimme oplossingen. Door participatie in de ambtelijke provinciale werkgroep wordt specifiek aandacht gevraagd voor de vervoersproblemen in de kleine kernen en de gevolgen daarvan voor de leefbaarheid. M.n. de pilot wensbussen wordt actief gevolgd en ondersteund.

Activiteiten

- Initiatiefgroepen en/of bewonersorganisaties ondersteunen en verbinden met elkaar.
- Participatie in de ambtelijke werkgroep ter voorbereiding van de aanbesteding.
- Inventariseren en opsporen van ideeën openbaar vervoer op maat in kleine kernen.
- Afstemmen met leden en gemeenten over voortgang aanbestedingstraject.
- Stimuleren van pilots met alternatieve vervoerssystemen in kleine kernen.
- Bijdrage leveren aan de pilot wensbussen.
- Organiseren van bijeenkomsten voor initiatiefgroepen.

Beoogd resultaat

- In het aanbestedingstraject wordt de positie van de kleine kernen ingebracht. Participanten zijn op de hoogte van de voortgang van het aanbestedingstraject.
- Initiatiefgroepen en/of bewonersorganisaties zijn ondersteund en met elkaar in contact gebracht. We gaan samen met de voorlopers twee voorbeeldinitiatieven ontwikkelen.
- Goede voorbeelden worden kenbaar gemaakt op website, in nieuwsbrieven, kleine kernen krant, enz.
- De pilot wensbussen is actief gevolgd en ondersteund.
- Bijeenkomsten zijn georganiseerd.

Wilde plannen

Het is belangrijk dat jongeren zich betrokken weten bij de leefbaarheid en de toekomst van het dorp en daar mede verantwoordelijkheid voor nemen. Met het project Wilde Plannen ondersteunt de VKKL bewonersorganisaties met het versterken van betrokkenheid en binding van jongeren met het dorp.

Doel

De betrokkenheid en binding van jongeren met het dorp is versterkt waarbij de behoeften, ideeën en initiatieven van jongeren het uitgangspunt zijn. De zelforganisatie van jongeren wordt gestimuleerd.

Activiteiten

- Voortdurend blijven ontwikkelen van toolkit Wilde Plannen waarin bevindingen uit de pilots (afgerond begin 2014) hebben geleid tot concrete methodieken, werkvormen, tips en tricks. Deze beschikbaar blijven stellen en actualiseren op de website van Wilde Plannen.
- Toepassen van toolkit en ondersteunen van dorpen en kernen die behoefte hebben aan verbeteringen in het contact met hun jongeren.

Beoogd resultaat

- De website is aangepast en geactualiseerd zodat jongeren elkaar digitaal of online kunnen ontmoeten.
- Blijvende ontwikkeling van toolkit.
- Het contact tussen jongeren en het dorp is versterkt en jongeren organiseren zelf voorzieningen en/of activiteiten.

Verbreding van ondersteuningsstructuur voor bewonersorganisaties

De VKKL stelt zich in het meerjarenbeleidsplan 2014-2016 de vraag of haar opdracht verbreed kan worden naar buurten en wijken in het stedelijk gebied. Daar vinden immers dezelfde bewegingen en veranderingen plaats als in de kleine kernen op het Limburgse platteland. Samen met de WUR wordt uitvoering gegeven aan het onderzoek, dat in 2014 is gestart. Daarbij wordt tevens onderzoek verricht naar de (toekomstige) ondersteuningsbehoefte van bewonersorganisaties in de kleine kernen.

Doel

Inzicht verkrijgen in de vraag of de kennis, kunde en ervaringen van de VKKL verbreed kan worden naar wijkraden in het stedelijk gebied.

Activiteiten

- Vervolg geven aan het onderzoek uitgevoerd naar ondersteuning door VKKL in wijkraden in het stedelijk gebied met de hulp van WUR, hogescholen, en LSA (Landelijk Samenwerkingsverband Aandachtswijken).
- Tijdens VKKL bijeenkomsten (o.a. inspiratiefestivals) een podium bieden aan studenten en onderzoekers om in gesprek te gaan met bewonersorganisaties.
- Actief bijdragen aan de verspreiding van de onderzoeksresultaten.

Beoogd resultaat

- Duidelijkheid over de vraag of en welke behoefte er is aan ondersteuning door VKKL in het stedelijk gebied.
- Inzicht in de organisatie en het functioneren van bewonersinitiatieven, en welke ondersteuningsbehoeften zij hebben.

Vrijwillige procesbegeleiders en geografische spreiding

De VKKL is een vrijwilligersorganisatie met vrijwillige bestuursleden en vrijwilligers in diverse werkgroepen voor het uitvoeren van verschillende taken. Daarnaast maakt de VKKL gebruik van professionele ondersteuning door beroepskrachten. In toenemende mate wordt de procesbegeleiding voor o.a. het maken van DorpsOntwikkelingsPlannen, dorpsdialogen met jongeren en over bevolkingskrimp, uitgevoerd door deskundige en vrijwillige procesbegeleiders. Dit is ook nodig omdat de ambities van de VKKL, in een geografisch groot gebied, niet alleen met de inzet van beroepskrachten en de vrijwillige bestuursleden gerealiseerd kunnen worden.

Doel

Er zijn voldoende vrijwillige procesbegeleiders die beschikbaar zijn in heel Limburg. Door de inzet van vrijwillige procesbegeleiders in heel Limburg ontstaat een grotere betrokkenheid van buurtbewoners en leden en een voortdurende aanwas van nieuwe ideeën en activiteiten van de VKKL.

Activiteiten

- Werven en selecteren van vrijwillige procesbegeleiders die beschikken over sociale- en gespreksvaardigheden.
- Begeleiden en coachen van vrijwillige procesbegeleiders.
- Organiseren en uitvoeren van deskundigheid bevorderende activiteiten.
- Organiseren van ontmoetingen met team van vrijwillige procesbegeleiders.
- Burgerinitiatiefgroepen en bewonersorganisaties ondersteunen bij het tot wasdom komen van leefbaarheidsinitiatieven met de inzet van vrijwillige procesbegeleiders.
- Bewonersgroepen ondersteunen bij hun vragen betreffende verbeteren en/of behoud van leefbaarheid met de inzet van vrijwillige procesbegeleiders.

Beoogd resultaat

- Een team, bestaande uit ongeveer 10 deskundige en vrijwillige procesbegeleiders wordt ingezet in de verschillende projecten en werkzaamheden en kan op den duur ook procesondersteuning bieden bij vragen rondom zorgen doe je samen, Wilde Plannen, DOP's en DAP's en vervoersinitiatieven
- Vrijwillige procesbegeleiders zijn gecoacht en begeleid.
- Vrijwillige procesbegeleiders ontmoeten elkaar en delen ervaringen.
- Vrijwillige procesbegeleiders zijn geïntegreerd in de organisatiestructuur van VKKL.
- Vrijwillige procesbegeleiders kunnen deelnemen aan deskundigheid bevorderende activiteiten georganiseerd door de VKKL.

4. (SOCIALE) DUURZAAMHEID

Duurzaamheid zit in de genen van kleine kernen en dorpen.

Duurzaamheid is een breed begrip. Naast duurzaamheid in het belang van energiebesparing en/of milieu gaat het ook om sociale duurzaamheid. Hiermee bedoelen we de balans tussen de houdbaarheid van sociale verbanden en de instrumenten die daarvoor nodig zijn. De komende jaren behoeft de borging van de verschillende initiatieven zoals dorpscoöperaties, zorgcoöperaties, dagvoorzieningen en (her)gebruik van maatschappelijk vastgoed ook de aandacht van de VKKL.

De projectlijn(en):

DorpsAccommodatiePlannen en maatschappelijk vastgoed

In 2012 is de vereniging Spirato opgericht als antwoord op de behoefte aan een provinciaal steunpunt gemeenschapsaccommodaties. Het is vanzelfsprekend dat de VKKL en Spirato intensief met elkaar samenwerken. Een gemeenschapsaccommodatie is immers een belangrijke voorwaarde in een vitale gemeenschap. We zien dat door de demografische transitie, ontkerkelijking, veranderende leefstijlen enz., er in Limburg veel leegstand van maatschappelijk vastgoed zoals scholen, kerken en verenigingsgebouwen ontstaat. Wij zetten in op de uitvoering van een dorpsaccommodatieplan waarbij wordt uitgegaan van de huidige en toekomstige accommodatiewensen in de gemeenschap en het bestaande aanbod van accommodaties zoals dorpshuizen, school, sportkantine, dorpscafé en de kerk. Daarnaast zetten we de Wmo-scan in waarbij wordt geïnventariseerd of de gemeenschapsaccommodatie zowel fysiek als organisatorisch, klaar is voor de vragen vanuit de transitie Wmo.

De landelijke koepel van gemeenschapsaccommodaties (dorpshuizen.nl) zet in op het starten van een viertal pilots per provincie waarbij deze methodieken worden gebruikt.

Doel

In samenwerking met Spirato dorpen informeren over de ontwikkelingen en mogelijke antwoorden hierop, ook op basis van voorbeelden in de provincie of daarbuiten. In het belang van de leefbaarheid is een centrale ontmoetingsplek in het dorp of de kern heel belangrijk.

Activiteiten

- In dorpen het DAP toepassen bij het inzichtelijk maken van huidige en toekomstige accommodatiewensen in relatie tot het bestaande aanbod van accommodaties.
- Spirato een podium bieden tijdens regionale en provinciale (inspirerende) bijeenkomsten.

- Samen met Spirato intermediair zijn tussen besturen van gemeenschapsaccommodaties en de gemeente.
- Initiëren van Wmo-scans.

Beoogd resultaat

- Werkwijze DorpsAccommodatiePlan initiëren en uitvoeren binnen de pilot.
- Dorpen zijn ondersteund bij het toepassen van het DAP.
- Spirato heeft een podium tijdens VKKL bijeenkomsten.

Duurzame dorpen en (nieuwe) financieringsvormen

Bewoners nemen steeds vaker zelf het heft in handen om duurzaamheidsinitiatieven te ontplooiën, zoals Gloei in Peel en Maas en Groene Vogel in Beesel. Limburg heeft hierin een zekere achterstand ten opzichte van andere provincies, maar de verwachting is dat die achterstand in de komende jaren snel verminderd. Allerlei vormen van zelfbeheer ontstaan zoals de coöperatie, passend bij de ontwikkeling van duurzame dorpen. Via het (landelijk) netwerk duurzame dorpen worden de verschillende initiatieven in het brede kader van duurzaamheid zichtbaar.

We zien daarbij een ontwikkeling naar sociaal ondernemerschap: gemeenschappen die zelf op zoek gaan naar (nieuwe) financieringsvormen. Initiatieven ter verbetering van de leefbaarheid worden gefinancierd uit gemeenschapsfondsen en er wordt geld gegenereerd middels crowdfunding. De eerste ervaringen worden opgedaan met maatschappelijk aanbesteden en maatschappelijke beursvloeren, en ondernemers zoeken naar mogelijkheden om uiting te geven aan hun maatschappelijke betrokkenheid.

Doel

Duurzaamheidsinitiatieven in Limburg ondersteunen, o.a. via het netwerk duurzame dorpen en kennis en kunde ontwikkelen en beschikbaar stellen betreffende nieuwe financieringsvormen.

Activiteiten

- Duurzaamheidsinitiatieven in Limburg ondersteunen
- Participeren in netwerk duurzame dorpen en mede door-ontwikkelen van website.
- Verbindingen leggen met organisaties die zich richten op alternatieve financieringsvormen om de kennis en kunde die daar beschikbaar is, te ontsluiten voor Limburgse bewonersorganisaties. Contacten zijn o.a. gelegd met KrachtinNL, Greenwish, KNHM enz.
- Organiseren Limburglab in 2016.
- Dorpen ondersteunen en verbinden met elkaar rondom thema's als nieuwe financieringsvormen. Dit gebeurt onder andere door dit element op te nemen in ons ondersteuningsaanbod bij het ontwikkelen van dorpsplannen.
- Kennisontwikkeling en verspreiding rondom thema's als duurzaamheid en nieuwe financieringsvormen in samenwerking met KNHM en milieufederatie Limburg. Dit doen we m.n. tijdens regionale bijeenkomsten, via de website VKKL en de Kleine Kernen Krant.

Beoogd resultaat

- Het netwerk duurzame dorpen is beschikbaar voor Limburg. Er is aansluiting gezocht bij het landelijk netwerk en gebruik gemaakt van de kennis die in Noord-Nederland is opgebouwd.
- LimburgLab 2016 staat in de steigers en maatschappelijke organisaties en ondernemers hebben elkaar ontmoet in de voorbereiding rondom de vraag hoe ze elkaar kunnen versterken.
- Tijdens themabijeenkomsten, inspiratiefestivals en ontmoetingen zijn bewonersorganisaties geïnformeerd en geïnspireerd betreffende nieuwe financieringsvormen en duurzaamheid.

5. NIEUW INSTRUMENTARIUM EN TECHNOLOGIE

Informatie en kennis zijn voor iedereen digitaal beschikbaar, elektronische communicatie vindt plaats via sociale media en afstanden zijn kleiner geworden. De wereld is daarentegen oneindig groot geworden en de veranderingen gaan razendsnel. De beschikking hebben over snel internet in heel Limburg is een belangrijke voorwaarde voor leefbare kernen.

Jongeren gaan anders om met het nieuwe instrumentarium en technologie dan ouderen. Dorpsraden zijn actief op het terrein van dorpswebsites en het gebruik van sociale media. Nu nog vooral gericht op het verstrekken van informatie, maar in de toekomst ook steeds meer interactief. Deze technologische ontwikkelingen bieden kansen voor het proces van zelfsturende gemeenschappen en de transitie naar een participatiesamenleving.

De projectlijnen:

Nieuwe en sociale media

Het benutten van nieuwe mogelijkheden is niet alleen een kwestie van zelf nieuwe instrumenten ontwikkelen en toepassen, maar is vooral gericht op het aanspreken van mensen en groepen in de (Limburgse) samenleving die daar al mee bezig zijn. De beschikking hebben over snel internet is daarbij een voorwaarde voor het gebruik van nieuwe en sociale media.

Doel

Dorpsorganisaties leren van elkaars ervaringen hierin en de VKKL volgt wat deze ontwikkelingen betekenen voor de leefbaarheid in de kleine kernen en hoe de technologie ingezet wordt om beter, sneller en effectiever te informeren en te communiceren met bewonersorganisaties en initiatiefgroepen, ook om te verbinden. De VKKL erkent dat snel internet voor heel Limburg een voorwaarde is voor de leefbaarheid in de kleine kernen. De VKKL communiceert via nieuwe en sociale media.

Activiteiten:

- Onderzoeken van effectiviteit en verbeteren van communicatie en informatie middels nieuwe en sociale media en app's met de inzet van stagiaires en studenten.
- Onderzoeken van mogelijkheden van Crowdsourcing; een digitale gemeenschap waar je een maatschappelijk vraagstuk neer kunt leggen met het verzoek van interactieve communicatiemiddelen en dorpswebsite.
- LinkedIn- en facebookgroepen opzetten en beheren rondom thema's als zelfsturing, dorpscoöperaties, DOP en DAP enz.
- Volgen van de ontwikkelingen en deze vertalen naar mogelijkheden en kansen voor dorpen en wijken in het belang van het verbeteren van de leefbaarheid.

Beoogd resultaat:

- In 2 concrete situaties is ervaring opgedaan met Crowdsourcing . De ervaringen zijn in beeld gebracht.
- LinkedIn- en facebookgroepen zijn opgezet en worden beheerd rondom gekozen thema's
- De ontwikkelingen zijn gevolgd en vertaald naar mogelijkheden voor dorpen en wijken in het belang van het verbeteren van de leefbaarheid.

6. ACTIVITEITEN TER VERSTERKING VAN DE ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR VOOR BEWONERSORGANISATIE

De projectlijnen:

Communicatie

Communiceren, kennis delen en informeren is een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden van de VKKL. Dit gebeurt steeds vaker met de inzet van sociale media en digitaal.

Activiteiten

- Uitgave van de Kleine Kernen Krant.
- Nieuwsbrief Kennisplatform bewoners editie Limburg.
- De website.
- Uitbouwen van mogelijkheden social media zoals twitter en facebook.

Beoogd resultaat

- 4 x uitgave Kleine Kernen Krant.
- 4 x Nieuwsbrief Kennisplatform.
- De website is actueel en er is onderzocht of reclame geplaatst kan worden.
- Gebruik van sociale media is geoptimaliseerd.

Reguliere activiteiten

Hier beschrijven we de activiteiten in het kader van de coördinatie en organisatie van de VKKL.

Activiteiten

- Coördineren van de werkzaamheden van beroepskrachten, stagiaires en vrijwilligers; project coördinatie.
- Projectontwikkeling.
- Organiseren van de Algemene Leden Vergadering.
- Administratief en inhoudelijk ondersteunen van bestuur.
- Beleidsvoorbereiding en beleidsondersteuning.
- Secretariaat en (financiële) administratie (accountant).
- Deelnemen aan coördinatorenoverleg Landelijke Vereniging Kleine Kernen.
- Overleg met en afvaardiging van bij samenwerkingspartners, overige MO's, Provincie enz.
- Informatie en advies geven en vraagbaak zijn.
- Evalueren van ontmoetingen en bijeenkomsten

Beoogd resultaat

- Leden en bestuur zijn ondersteund zowel secretarieel, administratief alsook inhoudelijk.
- Werkzaamheden zijn gecoördineerd.
- Nieuwe projecten zijn ontwikkeld.
- Participatie bij coördinatorenoverleg LVKK.
- In beeld bij samenwerkingspartners, MO's, Provincie enz.
- Vragenstellers hebben een antwoord gekregen.
- Op basis van evaluaties steeds verbeteren en actueel kunnen inspringen op vragen uit de gemeenschappen

De begroting

De VKKL is een vrijwilligersorganisatie die gebruik maakt van professionele ondersteuning voor de ontwikkeling en uitvoering van de activiteiten en werkzaamheden zoals beschreven in dit activiteitenplan. De VKKL beschikt niet over eigen personeel noch huisvesting. Dit heeft tot gevolg dat geen financiële reserves hoeven worden opgebouwd omdat de VKKL geen langlopende verplichtingen is aangegaan. Jaarlijks wordt aan de hand van het activiteitenplan en de goedgekeurde begroting een dienstverleningsovereenkomst afgesloten. Dat gebeurt tot nu toe met de welzijnsstichting Synthese. De jaarafspraken omvatten een totaalpakket van personele inzet, secretariële en administratieve ondersteuning, automatisering en huisvesting van het secretariaat en het bestuur. In de afspraken wordt vastgelegd hoeveel capaciteit voor elk project of activiteit beschikbaar is. Deze dienstverleningsovereenkomst vormt veruit de grootste kostenpost van de VKKL. Daarnaast bestaan de uitgaven uit activiteitenkosten voor onder andere (regionale) bijeenkomsten, werkconferenties, druk- en portokosten, publicaties, vergaderkosten en accountantskosten.

De inkomsten van de VKKL bestaan uit subsidies van de Provincie Limburg, de Rijksoverheid, gemeenten, abonnementsgelden van de leden, sponsors en particuliere fondsen. De subsidie van de Provincie Limburg is de belangrijkste pijler onder de begroting van de VKKL. Voor een aantal projecten zoekt de VKKL naar aanvullende financiering in de vorm van fondswerving, sponsoring en cofinanciering. Via de Landelijke Vereniging van Kleine Kernen zijn middelen beschikbaar van het ministerie van BZK voor specifieke projecten in het kader van o.a. zorg en krimp. In 2015 worden ervaringen opgedaan met aanvullende financiering voor activiteiten en dienstverlening die niet uitgevoerd kunnen worden binnen de reguliere begroting, maar wel passen binnen het VKKL keurmerk en van toegevoegde waarde zijn voor gemeenten, dorpsraden en initiatiefgroepen.

In de bijlage treft u de begroting van dit activiteitenplan 2015 aan.